

Od krize k lepšímu životu

12 zelených kroků
pro Česko
po koronaviru

www.klepsimuzivotu.cz

Nevracejme se k nenormálu

Po mnoha měsících nejistoty a obav se většina z nás chce vrátit k tomu, co důvěrně zná, a začít fungovat tak, jako předtím. Je to lidská přirozenost, díky které se nám daří držet naději i ve složitých dobách. Koronakrize ale ukazuje, že návrat k tomu, co již nefungovalo před jejím příchodem, nedává smysl. Musíme si jasně říct, co chceme z toho světa „před krizí“ zachovat, a naopak k čemu se už vracet nechceme. Pokud bychom se z krize nepoučili, byly by všechny ty ztráty, oběti a strádání, které nám přinesla, o to smutnější.

Zelení přináší plán, jak obnovit naši zemi a nasměrovat společnost k odolnější, ekologičtější a spravedlivější budoucnosti. Přinášíme návrhy, které:

- pomůžou zvládat budoucí krize
- zajistí všem kvalitnější život
- chytře a ekologicky nainstalují českou ekonomiku.

12 zelených kroků pro Česko po koronaviru

Předcházení krizím všeho druhu:

- 1.** Příprava na další krize
- 2.** Práce v krajině proti suchu a povodním
- 3.** Záchrana naší půdy
- 4.** Obnova lesů: pracovní místa i ekologie

Pro lepší život:

- 5.** Chytřejší daně
- 6.** Více peněz pro lidi, kteří pečují o druhé
- 7.** Bydlení je základ
- 8.** Podpora pro ty, kdo přijdou o příjem

Nastartování udržitelné ekonomiky:

- 9.** Zelená úsporám 3.0
- 10.** Solární elektrárny na školách a úřadech
- 11.** Stát bude nakupovat pouze ekologická auta a autobusy
- 12.** Šetrná doprava a „šrotovné“ na elektrokola

1. Příprava na další krize

Zvyšování odolnosti společnosti i kopírování toho, co funguje jinde

Nemůžeme vyloučit, že se pandemie bude opakovat, nebo budeme čelit jiným problémům. Musíme na to připravovat všechny klíčové oblasti naší společnosti, které se aktuálně ukazovaly jako nepřipravené. Od zdravotnictví, testovacích kapacit, připravenosti školství na výuku na dálku nebo podporu firem, které neměly a stále nemají rychlý přístup ke státní pomoci.

- Potřebujeme důsledné vyhodnocení úspěšnosti přijatých opatření, abychom byli příště lépe připraveni. Nejen na zvládnutí epidemie, ale také s programy ekonomické pomoci pro nejvíce postižené firmy a skupiny obyvatel.
- Chceme navýšit kapacitu krajských hygienických stanic, vytvořit státní program pro spolupráci se soukromým sektorem a univerzitami v oblasti sdílení dat a dobré praxe a jasně stanovit, jaká data mají být nejen v případě krize všem k dispozici – nesmí to být na uvážení několika lidí na ministerstvech, ale musí to stanovit zákon. Jen tak bude možné rozhodování mocných kontrolovat.
- Musíme začít okamžitě zavádět do škol moderní metody a pro učitele a učitelky vytvořit podpůrné a výukové materiály, školení a metodickou pomoc, které jim pomohou nejen s výukou na dálku, ale i s dalšími způsoby, jak učit jinak než frontálně ve školní třídě. Je třeba sdílet zkušenosti i nástroje. Pro školy je potřeba také stanovit jasné postupy, jak řešit situace žáků a studentů, kteří se zejména díky špatné sociální situaci ocitnou na okraji. Takové děti nesmí být ponechány svému osudu!
- Ani v krizi nesmí být omezována občanská práva. Zavedeme co nejdříve možnost hlasovat ve volbách korespondenčně, aby bylo možné se v případě zdravotních rizik vyhnout volebním místnostem.

- Odolnost zvyšuje také budování sociálního kapitálu v obcích – řešení a rozhodnutí přijímaná s co největší informovaností, konzultacemi a zapojením občanů, vytváření příležitostí pro setkávání a spolupráci napříč různými profesními, zájmovými a sociálními skupinami, komunitní procesy jako je místní Agenda 21.
- Elektronizujeme veřejnou správu. Zavedeme trvalá pravidla pro jednání orgánů jako jsou zastupitelstva na dálku a umožníme plnou komunikaci se státem prostřednictvím internetu, včetně stavebního řízení, které nyní vyžaduje velké množství tištěné dokumentace. Rychlejší a efektivnější komunikace s úřady také urychlí obnovu v oblastech obnovy krajiny, rekonstrukce budov nebo výstavby obnovitelných zdrojů energie.
- Vytvoříme u vlády trvalý poradní orgán, který bude veřejně vyhodnocovat vládní pomoc v krizích a navrhnout rychlejší a efektivnější řešení. Bude ve spojení s dalšími evropskými vládami a jeho hlavním úkolem bude sledovat a analyzovat to, co se děje v Evropě i jinde, a překládat a překlápět to do naší situace. Nemusíme všechno vymýšlet znovu, stačí se jen dobře inspirovat.

Vytvoření trvalého týmu pro kopírování vyspělého světa

2. Práce v krajině proti suchu a povodním

Zásadní proměna krajiny tak, aby zachytila co nejvíce vody

Sucho i povodně jsou zásadní problém. Na některých místech chybí až jeden průměrný roční úhrn srážek, proto je důležité, abychom co nejvíce vody dokázali zasáknout do podzemí a nenechali jej odtéci – aby nemohla

škodit ve formě povodní a aby nechyběla při suchu. Pro řešení problémů sucha a dalších klimatických extrémů potřebujeme ročně navrátit stovky kilometrů potoků a řek do přirozených koryt a napravit tisíce hektarů krajiny. To přinese nejen řešení problému s nedostatkem vody, ale také obrovské množství pracovních příležitostí napříč celým Českem.

300 km navrácených vodních toků do přirozené podoby ročně

- Stát by měl založit v každém kraji společnost, která se bude věnovat obnově krajiny, zaměstná potřebný počet lidí na tyto projekty a udrží na jednom místě potřebné know how. Pro údržbu silniční infrastruktury si držíme podniky Správy a údržby silnic. Pro údržbu a obnovu krajiny, což je minimálně stejně důležité, potřebujeme obdobný model.
- Stát ale na všechno nestačí, protože potřebujeme masivní investice do přípravy projektů na zadržování vody v celé ploše povodí a pozemky patří mnoha majitelům. Chceme zřídit institut hydrologického poradenství pro obce a další majitele pozemků. To pomůže s realizací celého procesu – od hydrologického rozboru území přes návrh opatření, domluvu s vlastníky dotčených pozemků, projekční práce, vyřízení úředních náležitostí a zabezpečení financí až k realizaci stavby. Do projektů zadržování vody v krajině se může zapojit každý jednotlivec, obec, spolek nebo firma, podobně jako například pilotní Model Zdoňov / Živá krajina, a stát na to musí zajistit vhodné podmínky. Tím se efekt znásobí.
- Klíčové je navrácení koryt potoků do původního stavu. Mělká a klikatá koryta nejen zpomalují vodu z velkých dešťů, ale udržují také vysokou hladinu nivní vody v okolní půdě. Potřebujeme proto upravit i přilehlé pásy zemědělské půdy.
- Je třeba realizovat malá, ale důležitá opatření v krajině: zasakovací příkopy a průlehy (mělké výkopy do 1 m vedené po vrstevnici v délce několik desítek až stovek metrů), liniové výsadby dřevin a keřů pro

zpomalení odtoku, zlepšení zasakování a snížení erozních účinků přívalových srážek, jelikož stále větší část srážek spadne v krátkém čase. Obnovovat drobné vodní toky a přilehlé mokřady a tůně, budovat zasakovací jámy v intravilánu obcí.

- Musíme rychle a plošně zastavit nežádoucí odvod vody trubkovou drenáží, a naopak všude, kde to jde, využít meliorační zařízení pro závlahy, akumulaci a zasakování vody.
- Zákony a praxi je třeba upravit tak, aby se zrychlily nucené výměny/odkupy pozemků pro realizaci hydrologických opatření jakožto nejvyššího veřejného zájmu.
- Potřebujeme zvýšení investic do pozemkových úprav, které jsou v gesci Státního pozemkového úřadu, a také upravit jejich pravidla, aby umožnila lepší zadržení vody v krajině. V současnosti výsledky pozemkových úprav jen sporadicky změny odtokové poměry území.

3. Záchrana naší půdy

Podpora šetrného zemědělství: zvyšování odolnosti i méně chemie

Zemědělství je ucelený systém s koloběhem látek a energie. Musíme v něm najít soulad mezi tím, co přináší peníze a co potřebuje příroda. Doposud se preferovaly peníze. Potřebujeme, aby obnova zemědělství respektovala lokální specifika – například v Polabí kombinovat polní výrobu s pěstováním zeleniny, na Vysočině podpořit ekologické pastviny. Podpora ekologičtějšího českého zemědělství je výhodná nejen pro naši suchem sužovanou krajinu a její rozmanitost, ale také pro lokální produkci potravin. Potřebujeme mnohem více ekologického hospodaření bez škodlivé chemie, které je šetrnější ke klimatu, pomáhá naší české přírodě a lidem, kteří zde žijí.

Znamená to ale zásadně zasáhnout do systému zemědělských dotací. Nejen přidat cukr v podobě zvýšení dotací pro realizaci ekologických opatření, ale

také bič pro snížení plošných plateb. Přestože se stále více zemědělců přidává k šetrnému hospodaření z vlastní vůle, největší agroprůmysl k němu donutí jen dostatečně silný finanční tlak.

Snížení dotací pro ty, co nehospodaří šetrně

- Potřebujeme mnohem podrobnější monitoring kvality půdy a informace o tom, jak a kde strádá. To nám umožní mnohem lépe na základě dat regulovat dotace, ale také plánovat opatření pro nárůst organické hmoty v půdě, protierozní opatření a další kroky. Stát musí mít podrobná data o půdě, jednom ze svých nejcennějších zdrojů, a ty zajistí dostatečně hustá síť monitorovacích stanic.
- Kromě finančních pobídek je potřeba aktivizovat a vzdělávat vlastníky půdy, kteří z velké části rozhodují o tom, jak se s jejich pozemky nakládá. Stát, kraje a obce musí investovat do toho, aby oslovily všechny majitele půdy a vysvětlily jim, že i na nich záleží, zda se podaří krajinu ozdravit. V případě, že se to ukáže jako potřebné, by měl stát pomoci obcím vykupovat pozemky od majitelů, kteří šetrnému hospodaření brání.
- Veřejní majitelé půdy jako jsou stát, kraje a obce pak musí jít příkladem. Po vzoru Prahy by měli připravit a v co nejkratší době změnit podmínky, za kterých půdu pronajímají, a umožnit na takové půdě pouze šetrné hospodaření.

4. Obnova lesů: pracovní místa i ekologie

Jako zdroj pracovních míst, konkurenceschopnosti a nápravy krajiny

Lesy v ČR procházejí krizí, která v moderní historii téměř nemá obdoby. Oslabení lesů klimatickými změnami, znečištěním a kůrovcem, následné kalamity, špatný stav lesní půdy a přemnožení zvěře, které zabraňuje obnově – to vše ničí naše lesy. Uzdravení lesů je přitom obrovskou příležitostí vytvořit pracovní místa, zvýšit konkurenceschopnost tohoto sektoru a značně zlepšit stav naší krajiny.

- Chceme všude tam, kde došlo ke kalamitnímu poškození lesa, okamžitě začít s biologickou rekultivací lesních půd jejím pokrytím melioračními dřevinami. Tam, kde ke kalamitám dosud nedošlo, šetrnými zásahy začít přetvářet strukturu lesů s cílem zvýšit jejich odolnost. Pro vsakování srážek v lesích je zapotřebí důsledná likvidace nepotřebných přibližovacích cest, údržba odvodnění páteřních lesních komunikací a nahrazování ztráty lesní půdy v důsledku výstavby lesních cest zasakovacími jámami, zavodňovacími příkopy a tůněmi. Na to všechno jsou potřeba lidé, vytvoří se tím velké množství pracovních míst.
- Nezbytný je nový lesní zákon, který až na výjimky zakáže holosečnou těžbu a předefinuje priority lesního hospodářství tak, aby byly ochráněny především celospolečensky nejdůležitější funkce lesů. Tyto hodnoty pak musí být vlastníkům lesů přiměřeně hrazeny.
- Chceme certifikaci lesů podle standardu FSC. Ta je tržním nástrojem, který umožní lesnímu podniku prokázat kvalitu péče o les a certifikovaným

1 000 000 ha státních lesů s certifikátem pro udržitelné lesnictví do roku 2023

lesním podnikům odbyt dřeva. Chceme certifikovat v tomto systému do roku 2023 milion hektarů lesa v majetku Lesů ČR a vojenských lesů. Cena za certifikaci se zhodnotí v lepším přístupu certifikovaného dřeva na trh, jeho lepším zpeněžením a zvýšení ekosystémových služeb lesa.

5. Chytřejší daně

Dočasně pomoci postiženým oborům, natrvalo méně danit práci a zrušit nefunkční úlevy

Potřebujeme dva druhy úprav daní. První je ten, který bude rychle reagovat na akutní krizi v některých sektorech a dočasným snížením ulehčí obnově v gastronomii, službách nebo kultuře.

Druhá část úprav se týká dlouhodobě problémových částí českého daňového systému. Potřebujeme méně zdanit práci, naopak odstranit některé problematické daňové odpočty, více zdanit činnosti vedoucí ke znečišťování životního prostředí a ohrožování zdraví a změnit přístup k daním z nemovitostí. Potřebujeme také daňově zvýhodnit inovace do zelených technologií, aby měly naše firmy motivaci ekologizovat své chování.

- Chceme podobně jako v Německu dočasně snížit DPH v gastronomii a hotelnictví na 5 %. Dočasně DPH snížíme také v kultuře a dalších nejvíce postižených službách.
- Kdo znečišťuje, ať platí. Potřebujeme progresivní uhlíkovou daň, která dopadne především na velké znečišťovatele.
- Zároveň podle německého vzoru umožníme zrychlené odpisy pro firmy, které budou investovat do inovací v podobě snižování uhlíkové stopy. Takové investice si budou moci plně odepsat v roce pořízení.
- Zvýšíme slevu na dani na poplatníka na 35 000 Kč, aby všichni zaměstnanci poznali zvýšení čistého příjmu na vlastní výplatní pásce.

Pomůže to zejména těm s nejnižšími mzdami. Chceme naopak odstranit slevu na nepracující manželku a ušetřené peníze věnovat na podporu jeslí, dětských skupin a mateřských škol, abychom ženám usnadnili návrat do práce.

Zvýšení slevy na dani na 35 tis. Kč a dočasné snížení DPH pro gastronomii a hotelnictví na 5 %

Chceme také vrátit sazby daně z příjmů na úroveň před „reformou“ ANO, ODS a SPD, která připravila veřejné rozpočty o desítky miliard.

- Naopak zvýšíme daň z nemovitostí, která by se měla určovat z hodnoty nemovitosti dle cenové mapy, nikoli jen z plochy. Potřebujeme podpořit výstavbu nájemního bydlení.

6. Více peněz pro lidi, kteří pečují o druhé

Lepší podmínky pro lékařské obory, zdravotníky a zdravotnice i sociální práci

V sociální oblasti je potřeba zásadně podpořit ty, kteří za málo peněz dělají namáhavou a důležitou práci. Pandemie ukázala, že bez jejich práce je společnost významně ohrožena.

Stejně tak krize ukázala, že je nezbytné urychlit transformaci velkých ústavů sociální péče na menší komunitní zařízení a na terénní a ambulantní služby. Obří „lidojemy“ jsou nejen rizikové prostory z hlediska šíření nákazy, ale také dlouhodobě zatěžují své klienty odcizením a nedostatečnou péčí. Chceme seniory a seniorky, ale také lidi s postižením vnímat ne jako zátěž našeho sociálního systému, ale jako plnohodnotné členy našich komunit.

- Je potřeba zvýšit mzdy zdravotnického personálu a lidí pracujících v sociálních službách. Zvedneme motivaci lékařů a sester zůstat v profesi a pracovat v Česku, například tím, že zrušíme častou povinnost se na deset let uvázat tzv. stabilizační dohodou. Ty v konečném důsledku lékaře odrazují.
- Ošetřovné ve výši 80 % musíme zanechat i na dobu po pandemii. Zejména pro samoživitelky je to klíčový zdroj příjmu, který v době nemoci zachrání jejich už tak napjaté rodinné rozpočty.

Ošetřovné ve výši 80 % i po konci pandemie a více peněz zdravotníkům

7. Bydlení je základ

Výkupy bytů, podpora nájemního bydlení a regulace Airbnb

Nedostatek veřejného nájemného bydlení a nákupy investičních bytů způsobovaly v posledních letech raketový růst cen bydlení, zejména ve velkých městech. Nyní je čas to napravit. Stejně tak je ale potřeba pomáhat těm, kteří se díky krizi dostanou do problémů se splácením hypotéky nebo nájmu. Zákon o sociálním bydlení je dlouholetý dluh české politiky.

10 miliard ročně na výkup bytů pro obecní nájemní bydlení

- Vyčlenit 10 miliard Kč ročně na výkupy bytů do vlastnictví obcí a aktivně nabízet výkup bytu za cenu v místě a čase obvyklou.
- Aktivně nabízet majitelům prázdných bytů a domů možnost uzavřít s městy nájemní smlouvu na dva a více let s právem podpronájmu.
- Vytvořit dotační program pro stavebně technické úpravy nezbytné pro obnovení bytů v objektech původně určených na trvalé bydlení a dříve přestavěných na hotely, hostely a kanceláře.

- Zásadně omezit pravidla krátkodobých pronájmů jako Airbnb tak, aby se jimi obsazené byty vrátily k funkci bydlení. Sdílet by mělo být možné pouze jeden vlastní byt, ve kterém majitel skutečně bydlí, a to na omezenou dobu v roce, podobně, jako to limitují některá evropská města.

8. Podpora pro ty, kdo přijdou o příjem

Mějme připravenou pomoc pro nezaměstnané, samoživitelky a chudé rodiny s dětmi

Již třetina domácností hlásí, že musí šetřit. Lidé přicházejí o práci, zkracují se jim úvazky a vypovídají dohody. Posílit množství peněz v domácnostech je silné protikrizové opatření. Potřebujeme zvýšit příjmy zejména těm, kteří vydělávají nejméně, samoživitelkám a samoživitelům i chudým rodinám.

- Je třeba upravit podmínky přídavků na děti, aby na ně dosáhlo mnohem více rodin. Nyní na ně dosáhnou jen nejchudší rodiny, v krizi ale potřebujeme, aby je dostávala větší část pracujících.
- Je třeba zjednodušit dávky mimořádné okamžité pomoci a přiznávat je rychleji a mnohem častěji. Nyní se tato dávka, která může řešit mnoho krizových situací, například jednorázovou platbu za kauci při hledání bydlení, z velké části pro tento účel nevyužívá. O jejím přidělování rozhodují místní úřady práce, které rozhodují v zajetých kolejích a mnoho žádostí odmítají.
- Krize mnoho lidí dovede ke krachu – ne jejich vinou. Potřebujeme zásadně zrychlit a zjednodušit pravidla osobních bankrotů, aby byl lidem umožněn nový začátek. Potřebujeme opravit exekuce, navýšit nezabavitelné minimum a zavést místní příslušnost exekutorů.

- V případě velkého nárůstu nezaměstnanosti musíme dočasně zvýšit podporu v nezaměstnanosti pracujícím, kteří roky odváděli pojistné, a kteří kvůli epidemii přišli o práci. Nemusíme nutně vydávat prostředky ze státního rozpočtu. V mimořádné situaci je možné jít cestou tzv. „helicopter money“, tedy připsáním určité částky peněz všem občanům, s omezenou dobou platnosti. Tím můžeme nastartovat rozjezd celé ekonomiky.

**Rozšíření přídavků
na děti a dočasné
zvýšení podpory
v nezaměstnanosti**

9. Zelená úsporám 3.0

Zateplování domů přináší pracovní místa, úspory i šetrnost ke klimatu

- Program Zelená úsporám, který přinesli Zelení v roce 2008 velmi pomohl v tehdejší ekonomické krizi. Masivní investice do renovace domů, samovýroby energie i jejího ukládání přinášejí nová pracovní místa, nižší spotřebu energie a tedy nižší emise, ale také více peněz do ekonomiky jako takové.
- Každá koruna vynaložená na renovace totiž vzbudí další investici ve výši 2 až 4 koruny z jiných zdrojů. Stavebnictví energetických úspor má jeden z nejvyšších multiplikačních efektů – jedna miliarda v programu znamená 3 miliardy na HDP. A do státní kasy se celá vrátí v podobě sociálního a zdravotního pojištění, daní zaměstnanců a firem. Potenciál těchto aktivit je přitom přes 1 % k HDP.
- Potřebujeme zvýšit množství peněz připravených na program Nová zelená úsporám na nejbližších deset let o 30 % ročně.

**1 miliarda do programu
= 3 miliardy v HDP**

- Potřebujeme zavést další způsoby podpory v podobě státních záruk za úvěry na renovace, aby bylo možné mobilizovat i soukromé zdroje a do renovací tak šlo ještě více peněz. Stát by měl na tyto projekty vynakládat cca 10 miliard ročně.
- Potřebujeme upravit pravidla tak, aby vyšší míra podpory šla na stavby v pasivních standardech. Nasměrovat Česko k tomu, aby se v brzké době stavěly novostavby už jen v úsporném standardu, se zdravým vnitřním prostředím, napomáhající v měnícím se klimatu.
- Je třeba výrazně zjednodušit Novou zelenou úsporám a snížit byrokracii s ní spojenou, aby na ní mohlo dosáhnout více lidí a firem.

10. Solární elektrárny na školách a úřadech

Vlastní energie ušetří klima a více peněz zůstane na platy učitelů

Stát vlastní tisíce budov, za jejichž vytápění a spotřebu elektrické energie platí ročně obrovské peníze. Většina budov by přitom šla renovovat tak, aby si dokázaly vyrábět vlastní energii a platilo se o mnoho méně. Veřejné budovy spotřebovávají elektřinu nejčastěji přes den, tedy v době, kdy slunce svítí nejvíc. Z velké části tak odpadá nutnost elektřinu skladovat.

- Chceme konkrétní plán pro budovy, které jsou majetkem státu – vláda by měla připravit masivní program renovace administrativních budov. I kdyby se jich renovovalo 5 % ročně, tak bude 20 let trvat, než se opraví všechny.
- Je zde potenciál uspořit až 500 milionů Kč ročně na energiích. Pokud by byly renovovány všechny veřejné budovy (obcí, krajů, státních firem), je možné ušetřit až 13 miliard ročně.

- Začít by se mělo u škol. Chceme umístit solární panely na budovy základních a středních škol, kterých je v Česku cca 10 tisíc. Pilotní projekty jako škola v Horním Jiřetíně nebo v Brně – Novém Lískovci ukazují, že si mohou vyprodukovat více než polovinu běžné spotřeby elektřiny.
- Stát může využít i soukromé zdroje financováním z budoucích úspor, takže se investice zaplatí z úspor. Dalším zdrojem jsou miliardy v modernizačním fondu EU.

10 000 škol se soláry na střeše

11. Stát bude nakupovat pouze ekologická auta a autobusy

Nové autobusy a vozy pro veřejnou správu budou už bez spalovacích motorů

Udržitelná doprava je základ. Potřebujeme, aby se pro hromadnou dopravu a pro použití ve veřejné správě přestala nakupovat auta a autobusy s benzinovými a dieselovými motory. Masivní program investic do alternativních paliv a infrastruktury pro její provoz umožní nastartovat potřebné změny v automobilovém průmyslu, který u nás zaměstnává mnoho lidí. Tyto investice tak nejenlepší životní prostředí ve městech a sníží dopad na klima, ale také podpoří inovace a větší odolnost pro budoucnost průmyslu.

Od roku 2024 ve veřejné správě žádná nová auta se spalovacím motorem

- Chceme naplánovat zrychlenou obnovu vozového parku autobusů a vozového parku veřejné správy (ministerstva, úřady, kraje, obce, státní a obecní firmy) tak, aby se od roku 2024 z veřejných peněz

nakupovala už jen osobní auta a autobusy na jiný než dieselový pohon: tedy elektroauta a elektrobusy, autobusy na CNG (stlačený zemní plyn) a na vodík. Ročně se u nás nakoupí cca 1000 autobusů, veřejná správa pak nakoupí cca 2000 osobních automobilů. Pokud obce nebo úřady zpřístupní taková auta formou carsharingu, dostanou vyšší příspěvek.

- Protože hygienická omezení spojená s koronavirem budou zřejmě trvat ještě dlouho a nejrůznější rozvážkové služby čeká dynamický nárůst, navrhujeme vytvořit také speciální program pro firmy i neziskové organizace (jako jsou např. sociální služby), který je bude motivovat k přechodu na vozidla s alternativními palivy. Zejména ve městech je možné většinu rozvážek pokrýt elektrovozy.

12. Šetrná doprava a „šrotovné“ na elektrokola

Podpora cyklodopravy, carsharing provozovaný městy a podpora infrastruktury pro šetrnou dopravu

Z ekologických i epidemiologických hledisek potřebujeme podporovat všechny druhy šetrné dopravy, zejména pěší a cyklodopravu. Mnohá města světa využila koronakrizi k rozšíření prostoru pro chodce a cyklisty. Tímto směrem musíme jít také – vytvářet dostatečnou motivaci pro to, aby lidé nezůstali už navždy v autech. Kromě toho je potřeba investovat do zvýšení kapacity železniční infrastruktury.

- Chceme zavést „šrotovné“ na nová jízdní kola, elektrokola a cargo (nákladní) kola – příspěvek 5 000 Kč na nákup elektrokola a 10 000 Kč na nákup cargo kola. Příspěvek na nákup podpoří nákupy

bezpečných nových dopravních prostředků a podpoří také české výrobce, protože u nás se vyrábí nemalé množství elektrokol. Cílem je dostat mezi lidi sto tisíc nových elektrokol a cargokol ročně.

- Podpoříme města v budování nových ploch a tras pro nemotorovou dopravu. Zavedeme pro města sníženou rychlost 30 km v hodině jako výchozí pro všechny netranzitní ulice.
- Vytvoříme fond pro pilotní projekty carsharingu, provozovaný městy. Zejména v menších městech je zatím nemožné sdílení aut rozjet komerčně, protože vyžaduje vysoké investice na začátku. Města a jejich firmy přitom mají auta, která mimo pracovní dobu stojí, při obnově vozového parku se pak mohou příjmy z carsharingu použít na investice. Podobný princip funguje v mnoha západoevropských městech a sdílení může snížit množství aut v přeplněných ulicích, která 95 % svého času jen stojí.

100 000 nových elektrokol mezi lidmi a obecní carsharing

Společnost musí být odolnější

Z dosavadního poznání je jasné, že některé schopnosti společnosti jsou pro zvládnutí krize klíčové. Odolná společnost je základem zvládnání výzev současného světa a přesně k takové společnosti náš plán obnovy musí směřovat.

- Musíme zvýšit **schopnost se jako společnost učit**, abychom dokázali rychle reagovat na novou realitu.
- Musíme mít kvalitní infrastrukturu a **veřejné služby**, zejména zdravotnictví, sociální služby, vědecké instituce, záchranné složky a veřejnoprávní média. To nám umožní poskytovat pomoc, od úrovně státu po nejmenší vesnice, kvalitně a včas.

- Musíme mít dobrý **vztah k místu**, kde žijeme, a fungující místní vazby.
- Musíme podporovat **rozmanitost** – jak ekonomickou, tak ekologickou, protože ta napomáhá odolnosti. Stejně jako je odolnější smíšený les než smrková monokultura, je odolnější společnost, ve které je mnoho menších firem, podnikajících v rozmanitých oborech, které krize zasáhne různou měrou.
- A v neposlední řadě musíme umět **spolupracovat**, protože jedině ve spolupráci jednotlivců, rodin, firem, neziskových organizací, univerzit a samozřejmě státu i Evropské unie máme schopnost velké krize zvládat.

Nejsme na to sami

Spolupráce s dalšími zeměmi v rámci EU nám přinese zkušenosti i finanční zdroje pro obnovu.

Z krize se nejde proškrtat

Do obnovy potřebujeme dát dostatek peněz, škrty krizi jen prodlouží – jako po roce 2008.

Nepodporujeme černé pasažéry

Nesmíme připustit podporu pro firmy z daňových rájů a podniky, co přispívají ke klimatické krizi.

Pracujme s daty a otevřeností

Stát musí zveřejňovat všechna data, aby bylo možné kroky státu nezávisle ověřovat a vyhodnocovat.

Utrácejme chytře

Zastavme megalomanské projekty jako kanál Dunaj-Odra-Labe nebo nový reaktor v Dukovanech.

Vyřešme i další problémy Česka

Vyřešme exekuce, sucho, dostupnost bydlení nebo chytřejší daně: to vše nyní může v obnově pomoci.

Krize je vždy příležitostí začít dělat věci jinak, lépe. 12 zelených kroků pro Česko po koronaviru představuje návrhy, které nás mohou posunout k udržitelnější budoucnosti a lepšímu životu nás všech.

Na textu se podíleli členové a členky Zelených:

Michal Berg
Anna Gümplová
Matěj Michálek Žaloudek
Jaromír Baxa
Petra Kolínská
Michal Rezek
Jiří Schneider
Juraj Grňo
Jiří Guth

Externí konzultace:

Jiří Skuhrovec, Econlab
Marie Heřmanová, Anthropictures
Michal Škop, Kohovolit.eu
Johana Nejedlová, Konsent
Jan Valeška, Asociace místních potravinových iniciativ
Jan Bittner, ekonom
Tomáš Hajzler, slusnafirma.cz